

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота з корейської філології

на тему:

**ФОНЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКИХ ВЛАСНИХ
НАЗВ НА КОРЕЙСЬКУ МОВУ**

Студентки групи Кор24-21

факультету східної і слов'янської філології

денної форми здобуття освіти

Освітньої програми:

Корейська мова і література та переклад,

західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.066 Східні мови та

літератури (переклад включно),

перша – корейська

Серпокрил Юлії Миколаївни

Науковий керівник:

Слудна Наталія Олександрівна

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ВЛАСНІ НАЗВИ ТА СПОСОБИ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ	7
1.1 Загальні відомості про оніми та їх роль у перекладі	7
1.2 Основні методи перекладу власних назв	8
1.3. Особливості та проблеми перекладу власних назв в українській та корейських мовах.....	10
1.3.1. Методи передачі та проблеми перекладу корейських власних назв на українську мову	10
1.3.2. Проблеми перекладу українських власних назв на корейську мову та фонетичні відмінності	15
Висновки до Розділу 1	17
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ МЕТОДИ ПЕРЕКЛАДУ ВЛАСНИХ НАЗВ У КОРЕЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ.....	19
2.1 Порівняння української та корейської фонетичних систем на прикладах перекладу власних назв на українську мову	19
2.2 Дослідження способів перекладу українських власних назв на корейську мову на аналізі корейських статей.....	22
Висновки до Розділу 2	27
ВИСНОВКИ.....	29
АНОТАЦІЯ	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	32

ВСТУП

Переклад іншомовних власних назв - це одна з ключових проблем перекладу, визначена мовознавцями. Власні назви потребують такого перекладу, що передавав би особливості культури країни походження, не спотворюючи уявлення про її мову. При цьому це має бути зрозуміли читачеві, який має обмежені знання про мову, з якої перекладено назву. Важливо також, щоб в процесі перекладу замість адаптації не було створено повністю нову назву.

Проблематика перекладу власних назв полягає у тому, що ці назви мають специфічну природу та значення, які важко передати, оскільки ці назви часто не мають прямого еквівалента в іншій мові.

Власні назви можуть бути іменами людей, місцевості, компаній, брендів та інших елементів, що мають конкретний зв'язок з культурою та історією певної країни або регіону.

Наразі практика перекладу іншомовних назв не має чіткого порядку, хоча в українській мові є певні правила щодо передачі таких слів. Це стосується в основному мов країн Європи. Дослідження власних назв має досить довгу історію та здобутки в рамках науки ономастики. Проте, вирішення питань перекладу власних назв на інші мови потребує додаткової розробки та вивчення.

Оскільки переклад власних назв є складним завданням, важливо розглянути його з точки зору ономастики - науки, що вивчає власні назви. Це дозволить отримати більш глибоке розуміння того, як власні назви впливають на культуру та мову та як їх можна перекладати ефективно.

Для перекладу власних назв використовуються способи транскрипції, транслітерації чи калькування. Одним з ключових аспектів перекладу власних назв є правильне використання цих методів, що вимагає від перекладача високого рівня мовних та культурних знань. Тому вивчення теорії та практики перекладу власних назв є важливим для студентів та фахівців, які займаються перекладом або пов'язані з ними сферами діяльності.

Оскільки власні назви є особливими словами, які не підлягають зміні, їх переклад потребує великої уваги та точності. Невірні транслітерація або транскрипція можуть призвести до зміни змісту, неправильного розуміння, а іноді навіть до образи, особливо у випадках, коли власна назва має культурне значення. Закріплені стандарти перекладу власних назв допомагають уникнути цієї проблеми.

Якщо говорити про деякі мови країн Сходу, такі як корейська, то варто зазначити, що вони не мають закріпленого стандарту транскрибування в українській мові. Це викликає неоднозначності при перекладі деяких слів, зокрема власних назв. Така сама проблема стосується і передачі українських власних назв у корейській мові.

Це можна пов'язати з тим, що політичні зв'язки між Республікою Корея та Україною не розвивалися майже до кінця ХХ ст., тому не було необхідності в розробці та офіційному затвердженні правил перекладу з корейської на українську мову та навпаки.

В останні роки співпраця між Україною та Кореєю розвивається більш активно. Обидві країни мають потужний потенціал у галузі економіки, технологій та туризму. Дослідження може стати корисним для бізнесу та туристичних агентств, що працюють з цими країнами, та допомогти українським компаніям та організаціям встановити контакти з корейськими партнерами.

Наразі існують актуальні проблеми, які склалися в українських та корейських мовах через відсутність таких закріплених правил, що може призвести до непорозуміння у майбутньому. Так як співпраця між двома країнами вже розвивається і має потенціал плідної співпраці у майбутньому, дослідження таких речей як правильність перекладу та передачі власних імен є досить важливим.

Ця курсова робота присвячена дослідженню теоретичних та практичних аспектів перекладу власних назв, зокрема аналізу використань різних методів перекладу на практиці.

Актуальність теми мотивована відсутністю у корейській та українських мовах офіційно закріплених систем транскрибування, неоднозначністю думок мовознавців щодо цієї проблеми та різними варіантами перекладу власних назв, залежно від перекладача.

Мета і завдання. Метою роботи є визначення особливостей перекладу українських власних назв на корейську мову, а також розгляд проблем при перекладі власних назв, які впливають на вибір підходів та методів перекладу.

З цього випливають основні **завдання роботи:**

- 1) дослідити особливості власних назв та проблем, які виникають при їх перекладі;
- 2) розглянути основних методи перекладу власних назв на іноземні мови;
- 3) дослідити приклади перекладу власних назв в українській та корейській мові;
- 4) практично розглянути методи перекладу власних назв з української мови на корейську та навпаки, проаналізувати їх ефективність.

Об'єктом дослідження є переклад власних назв з української мови на корейську.

Предметом дослідження є особливості перекладу власних українських назв на корейську мову, а також проблеми, які можуть виникнути під час цього процесу і методи їх вирішення.

Матеріалом дослідження є 50 лексичних одиниць (24 корейською мовою, 12 українською та 14 англійською), проаналізовані за допомогою *зіставного методу* - для дослідження спільних й відмінних рис у корейській та українських фонетичних

системах, та *кількісного аналізу* для виявлення частоти вживання конкретних лексичних одиниць.

Наукова новизна цієї курсової роботи полягає в тому, що дістало подальший розвиток дослідження проблематики перекладу власних назв. Вперше було проведено порівняльний аналіз частоти використання різних методів перекладу українських власних назв корейською мовою.

Це дослідження має **практичне значення** для перекладачів та лінгвістів, які займаються перекладом та проблематикою власних назв, оскільки містить новий матеріал та погляди на проблему перекладу онімів. Воно допоможе перекладачам краще зрозуміти особливості використання різних методів перекладу при передачі онімів на корейську мову.

РОЗДІЛ 1

ВЛАСНІ НАЗВИ ТА СПОСОБИ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ

1.1 Загальні відомості про оніми та їх роль у перекладі

Для повноцінного розгляду особливостей та проблем, що виникають при перекладі власних назв необхідно дослідити теоретичний аспект цієї теми. Основна мета розгляду цього аспекту полягає у формуванні теоретичної бази для дослідження практичних аспектів перекладу.

Власне ім'я - слово, сполука, речення, яке служить для виокремлення названого ним об'єкта серед інших об'єктів, його індивідуалізації й ідентифікації. (Селіванова, 2006, с.67)

Власні назви відіграють важливу роль у мові та культурі, оскільки вони є носіями інформації про ідентичність, походження та історію об'єкта, який вони позначають. Хоча деякі дослідники, як-от О.В. Ковтун та О.С. Помазан, не вважають, що переклад власних імен є серйозною проблемою для перекладача, оскільки перекладацькі трансформації тут досить умовні. (“Власне ім'я в художньому творі як перекладацька проблема”, 2016)

Допомогою при перекладі власних імен виступає наука ономастика. Вивчення особливостей ономастики важливе для перекладачів не тільки як для знавців філології, а також тому, що це значно спрощує процес перекладу.

Ономастика (від гр. *onomastike* - мистецтво давати імена) - розділ лінгвістики, який вивчає власні імена (оніми) у різних аспектах (Селіванова, 2006, с.430)

Ономастика досліджує походження, структуру, значення та функції власних назв. Вивчення структури та значення особових назв допомагає знайти еквівалентні терміни на інші мови, зберігаючи при цьому зміст та контекст. Іноді ономастикою називають не тільки дисципліну в лінгвістиці, а також сукупність власних назв у мові. (Греков, 2018)

Науковці виділяють декілька типів у класифікації власних назв. За М.П.Кочерганом класифікація деяких онімів така:

антропоніми – імена людей; топоніми – географічні назви; теоніми – назви божеств; зооніми – клички тварин; астроніми – назви небесних тіл; космоніми – назви зон космічного простору і сузір'їв; хрононіми – назви відрізків часу, пов'язані з історичними подіями; (Кочерган, 2005, с.187)

Переклад власних назв є складною задачею, яка вимагає від спеціаліста знань та досвіду в цій сфері. Основні проблеми полягають у відтворенні правильної транскрипції, передачі культурних асоціацій та врахуванні різних способів передачі імен у різних мовах. Такі проблеми ускладнюють процес перекладу та можуть впливати на точність та вірність перекладу власних назв. Тому основною задачею є опанування методів перекладу, які найчастіше використовуються при роботі з онімами.

1.2 Основні методи перекладу власних назв

Зазвичай при перекладі власних назв використовуються такі методи перекладу як транскрипція, транслітерація, калькування, переклад, а також поєднання цих методів. М.П. Кочерган(2005) дає такі визначення цим методам:

Транслітерація - побуквена передача текстів і окремих слів, записаних однією графічною системою, засобами іншої графічної системи.

Транскрипція - спосіб запису усного мовлення з метою найточнішої передачі вимови.

Калькування - копіювання іншомовного слова за допомогою свого, незапозиченого матеріалу; поморфемний переклад іншомовного слова.

1) **Транслітерація** зазвичай використовується у випадках, коли графічні системи двох мов відрізняються. В даному випадку визначаються та обираються такі графічні одиниці, що були б максимально схожим відповідником одиницям іншої мови.

2) Велика кількість власних назв перекладаються саме за допомогою **транскрипції**. Основна суть такого перекладу буде полягати у тому, щоб максимально наближено передати звучання слова, аніж його написання. Хоча за деякими правилами мови при передачі власних назв зберігаються й особливості на письмі.

3) “Сутність **калькування** полягає у створенні нового слова або сталого поєднання в мові перекладу, що копіює структуру вихідної одиниці. Воно дозволяє перенести в мову перекладу реалію за максимально повного збереження семантики.” (“Власне ім’я в художньому творі як перекладацька проблема”, 2016)

Калькування може бути корисним методом перекладу, оскільки зберігає точність власної назви та забезпечує її легке розпізнавання для користувачів, які знайомі з оригінальною мовою. Однак, у деяких випадках, калькування може призвести до незрозуміння або неправильного сприйняття назви в іншій мові. Тому важливо використовувати цей метод у розумних межах та враховувати контекст перекладу.

У кожного з цих методів є свої переваги та недоліки, тому вибір методу залежить від контексту, мети та цільової аудиторії перекладу. Основна мета перекладу власних назв - збереження їхньої ідентичності та зв'язку з оригінальними назвами, а також зручності сприйняття для аудиторії, яка читатиме переклад.

У своїй статті “Власне ім’я в художньому творі як перекладацька проблема”(2016) автори зазначають:

В цілому можна констатувати, що вибір тієї чи іншої можливості передачі власних імен, що зберегли певну семантику, тобто вибір транслітерації або перекладу, - обумовлений традицією, з якою не можуть не рахуватися перекладачі навіть у тих випадках, коли вони зустрічаються з вигаданими іменами або прізвишками.

1.3. Особливості та проблеми перекладу власних назв в українській та корейських мовах

1.3.1. Методи передачі та проблеми перекладу корейських власних назв на українську мову

Як ми вже дослідили, українська мова не має чітко усталених правил для транслітерації та перекладу деяких корейських термінів. Відсутність офіційно закріпленої системи транскрибування з корейської на українську створює неточності при перекладі. Особливо це пов'язано з тим, що через відсутність такої системи люди, перекладаючи корейську термінологію, користуються різними методами та поглядами на особливості транскрибування. Так, більшість власних назв ми перекладаємо керуючись або правилами латинського транскрибування або системою транскрибування для кирилиці. Проте жоден з методів не є максимально точним для особливостей української фонетики.

Як зазначає дослідник О.М. Щегель(2009) правильне відтворення звучання іноземних слів українською є важливим завданням для налагодження міжнародних комунікацій, проте жодний з трьох основних методів передачі власних імен(транскрипція, транслітерація та переклад) з корейської на українську “не дозволяє досягти повної адекватності при перекладі імен”. При чому метод перекладу при відтворенні корейських імен українською мовою не має широкого застосування.

Також він зауважує, що в цьому випадку слід обирати той варіант, який би був більш зрозумілим для користувача мови перекладу. Наприклад, щоб вирішити, який спосіб доцільніше використовувати треба чітко визначити для кого призначений цей переклад: “для широкого загалу чи для вузького колу науковців”.

Для неспеціалістів метод транскрипції набагато зручніший, адже для них найважливіше саме звукова близькість імені до мови оригіналу, а метод

транслітерації не дозволяє орієнтуватися на фонетичний образ конкретної мови. (Щегель, 2009, с. 77)

Повертаючись до теми використання латинського транскрибування варто зазначити, що в основному переклад відбувається з англійської транслітерації. Тобто при передачі слова на українську враховуються не корейські правила читання чи вимови, а англійські відповідно.

Загалом для мов, які використовують латинський алфавіт чинною є Нова романізація корейської мови (кор.국어의 로마자 표기법) – це офіційна заміна старого варіанту романізації корейської, яка була розроблена Національною Академією корейської мови і прийнята у 2000 році.

Ця система є транслітерацією, тобто головна задача такої романізації полягає в тому, щоб правильно передати написання слів корейською, а не їх вимову. Така система також виступає головною при перекладі власних назв з корейської. (김선철, 2012, с 2-4)

Сьогодні в Кореї існує шість систем передавання корейських слів латиницею: 1) транскрипція Маккюна-Решауейра, створена у 1930 році; 2) система Рамстедта, яку було використано у виданні «한국어 문법 AKoreanGrammar» 1939; 3) варіант Товариства корейської мови (조선어학회안), опублікований 1941р.; 4) Йельська система(або система Мартіна); 5) система, запропонована корейським Міністерством освіти, офіційно визнана у 1984 році; 6) система, що ґрунтується на принципах транслітерації, запропонована Міністерством культури та туризму в липні 2000 р., яка на сьогодні є офіційною в Кореї. (Щегель, 2009, с.80)

Деякі корейські слова, закріплені в українській мові транслітерувалися переважно за старими методами. Проте проблемою старих систем було таке ж

недотримання цих систем, чи їх поєднання, в результаті чого слова ставало важко чи неможливо повністю відтворити в оригіналі. (Щегель, 2009, с 79)

Основна проблема полягає в тому, що часто люди, які не знають корейську мову та її особливості адаптують певні корейські назви на українську, керуючись їх романізованим варіантом. При тому, що переклад англійською через непослідовність перекладу і недотримання єдиної системи може відрізнятись. (김선철, 2009)

О.Щегель (2009) наводить такі приклади:

Прізвище 정 може передаватися латиницею варіантами Chung, Jung або Jeoung. Людина, що не знає корейської мови, скоріше за все сприйме це як абсолютно різні прізвища. Також, це не дає можливості відрізнити прізвища 정 і 청, бо за такою системою вони передаються однаково.

Нова система романізації мала стати такою, що могла б вирішила ці проблеми, а також полегшити розуміння транскрибованих слів для корейців та не-носіїв мови.

У дослідженні про обговорення нової латинізації 2000 року зазначається, що нова система не була добре прийнята громадськістю через її незручність, бо “аргументи в основному наводяться групою експертів, які спеціалізуються на мовознавстві та лінгвістиці, в той час як звичайні носії мови не володіють достатнім обсягом знань з фонетики”.

“Не важливо від того, який метод транслітерації ми обираємо, правильна система латинізації буде встановлена лише тоді, коли вона буде легкою для використання широким загалом, який переважно говорить корейською мовою”. (강미영, 2016)

Як вже зазначалося вище, нова система романізації має на меті передавати наближене написання слів. У випадку з новою системою передачі слів латиницею проблемою є той факт, що для читання чи перекладу романізованих назв необхідно знати правила вимови і читання в корейській мові, оскільки їх

неправильне розуміння призводить до неправильного або неточного перекладу. (Dick Grune, 2020)

З огляду на те, що нова романізація корейської мови створена під особливості латиниці, що враховує відмінності у латиниці та хангиль, назви, що були таким чином перекладені з англійської чи іншої європейської мови на українську у більшості випадків мають неточний переклад.

Враховуючи всі зазначені проблеми, використовувати системи латинізації для перекладу корейських власних назв на українську не рекомендується.

Іншою основною системою, якою користуються українські перекладачі при роботі з корейськими назвами є система Концевича - набір правил транскрибування корейської мови кирилицею. Однак вона не була створена спеціально під особливості української фонетики, що також створює певні проблеми. (Щегель, 2009, с.76)

Варто розуміти той факт, що не можна повністю відтворити фонетичний склад певної мови засобами іноземних фонетичних систем, за будь-яких умов. Намагання створити такі методи транскрибування неможливі, як мінімум, через різну артикуляцію носіїв двох мов. Звичайно є наближені звуки або їх поєднання, які можна використовувати в таких цілях. Проте тут також є певні особливості, на які людина без достатніх знань лінгвістики та фонетики скоріше за все не зверне увагу, а неправильне тлумачення може призвести до непорозумінь в подальшому формуванні єдиної системи транскрибування.

Наприклад, чи варто передавати корейські подвійні приголосні (такі як ㄱㄱ , ㄷㄷ , ㅌㅌ , ㅍㅍ , ㅃㅃ) українською “кк, тт, сс, чч, пп”, як пропонує система Концевича? У своїй статті О.Щегель наголошує, що вважає необхідним переглянути ці правила при укладанні правил української транскрипції, оскільки “за нечисленними винятками, для української мови не характерне вживання подвоєних приголосних на початку слова”.

Автор пропонує це, наголошуючи на відмінностях української фонетики від корейської у наближених звуках:

На користь передавання подвоєння корейських приголосних на початку слова одним українським відповідником говорить і той факт, що українські приголосні к, п, с, т, ч за своєю вимовою сильніші за корейські ㄱ, ㅂ, ㅅ, ㄷ, ㅈ. Це видно і з корейської транскрипції українських слів: так - 딱, сумка - 썸까 тощо. (Щегель, 2009, с.78)

Це також нагадує нам про наявність алофонів, коли й ті самі приголосні в корейській за правилами читання можуть читатися як різні звуки, в залежності від позиції у слові. (Селіванова, 2006, с.24) Наприклад, у слові 고기 літеру ㄱ в першому складі читаємо як [к], ㄱ в другому як [г] - [когі]; у слові 못 літеру ㅅ на позначення звуку [с] читаємо як [т] - [мот].

Необхідно зважати на такі особливості при транскрибуванні слів, оскільки їх ігнорування призводить до неможливості відтворити слово в оригіналі за його іншомовною транскрипцією. Проблеми, які можуть виникнути при неправильній передачі слів вже були описані вище.

З даної інформації впливає ще одна важлива проблема у питанні створення єдиної системи транскрипції - асиміляція у корейській мові.

Асиміляція - фонетичне явище, артикуляційне уподібнення (коартикуляція) звуків один одному (голосних голосному, приголосних приголосному) у межах слова чи синтагми. (Селіванова, 2006, с. 41)

В корейській наявна асиміляція і приголосних, і голосних. Проте асиміляція приголосних більш розповсюджена. Серед них поширеним варіантом асиміляції є назалізація.

Назалізація - набуття звуком особливостей носової артикуляції, носового тембру внаслідок опущення завіси м'якого піднебіння та проходження повітряного струменя одночасно крізь порожнину носа й рота. (Селіванова, 2006, с. 407)

В українській мові також наявні випадки асиміляції, проте такі, що не схожі на корейські та трапляються вони рідше. Тому виникає питання: чи потрібно передавати асиміляцію через транскрипцію, або ж у даному випадку краще використовувати метод транслітерації?

На даний момент немає докладних досліджень з приводу цієї теми.

1.3.2. Проблеми перекладу українських власних назв на корейську мову та фонетичні відмінності

З точки зору носія мови, знати яким чином перекладаються власні назви з рідної мови на іноземну не буде зайвим. По-перше, це необхідно для того, щоб за потреби вміти правильно перекладати власні імена, назви населених пунктів, компаній тощо, наприклад для тих, хто знаходиться закордоном. По-друге, знання правильного перекладу власних назв з рідної мови на інші є важливим для збереження культурної спадщини та ідентичності нації.

Звичайно, що особливо важлива ця тема для мовознавців та перекладачів. Як і в кожній мові, під час перекладу онімів з української на інші мови виникають певні проблеми.

При перекладі українських власних назв на корейську мову можна виділити такі основні проблеми:

1) Відсутність єдиної корейської затвердженої системи транскрибування української мови.

2) Українська мова здебільшого пишеться та вимовляється однаково, проте це не завжди так, що створює проблеми для розуміння іноземцями мови.

3) Деякі власні назви та культурні терміни в процесі включення до корейської мови були транскрибовані через російську, а не українську мову. (정영주, 2012)

Проте не дивлячись на зазначені вище проблеми, мовознавці в Кореї в останні роки активно почали працювати над їх вирішенням, співпрацюючи з українськими науковцями.

Такі проблеми порушуються у роботі на тему “Принципи укладання та відмінні риси українського-корейського словника”(2012), що містить в собі приклади опрацювання фонетичних та граматичних особливостей українських слів при перекладі, а також торкається проблеми перекладу українських власних назв через їх російські варіанти, і пропонує методи їх вирішення.

Ось так автор статті описує процес створення українсько-корейського словника:

Під час цього процесу виникла потреба у створенні системи української транскрипції. Без систематичної таблиці часто траплялась плутанина, оскільки одне й те саме слово можна писати по-різному. Автори використовували українського фонологію, а також російську та польську абетки як орієнтир для начерку українського системи транскрипції, а потім транскрибували українські власні назви та культурні терміни через українську мову. (정영주, 2012)

Основною проблемою було те, що деякі власні назви були взяті з англійської мови, куди були транскрибовані з російської як Kiev - 키예프 та Lvov - 리보프

У правильній транскрипції назви цих міст мають передаватися як Kyiv - 키이우 та Lviv - 르비브, проте, як зазначається у статті, у чинному стандарті ці назви офіційно транскрибуються за першим варіантом. Автор вважає, що необхідно зробити перехід до правильних варіантів транскрипції, однак для цього необхідні додаткові дослідження та офіційні затвердження. (정영주, 2012)

Загалом, корейська та українська мови мають деяку схожість у фонетичних особливостях, але також мають свої відмінності, які роблять їх унікальними мовами. Розуміння цих відмінностей може допомогти для вивчення та перекладу цих мов.

Корейська мова має більше голосних звуків, ніж українська (8 проти 6 відповідно), а також інші характерні звуки, такі як дифтонги [-] та звук, який порівнюють зі “смачним подихом” [ㅎ].

Українська мова має декілька приголосних звуків, що не існують в корейській мові, такі як [г], [ґ], [х], [ж] та [щ].

Українська мова має акцент, який розташовується на певному складі слова та відіграє важливу роль у вимові, тоді як в корейській мові акцент майже не відчутний, тому її вимова більш монотонна.

Зважаючи на наведені вище приклади можна зробити висновки, що через такі фонетичні відмінності укладання точних систем та таблиць транскрипції з корейської на українську та навпаки це складний процес, що вимагає роботи з дослідженням особливостей кожної з мов, їх фонетики та в подальшому адаптації для використання не тільки лінгвістами, а й носіями мов.

Висновки до Розділу 1

У теоретичному розділі було вивчено сучасну класифікацію власних назв, запропоновану М.П. Кочерганом, викладено основні терміни, такі як ономастика, оніми, методи перекладу (транскрипція, транслітерація, калькування), які необхідні для роботи при перекладі власних назв. Розглянуто особливості кожного з методів та поради мовознавців щодо їх використання.

Окремо було викладено інформацію щодо існуючих методів перекладу та систем транскрипції між корейською та українською мовами, досліджених М.В.Щегелем. Досліджено, що основними принципами, за якими відбувається транскрибування корейських слів є нова система романізації корейської мови та система кирилізації, адаптована під українську абетку.

Описано основні проблеми, які виникають у практиці перекладу та транскрибування власних назв у обох мовах. Зокрема, описано проблему відсутності затвердженої системи транскрипції з корейської на українську мову, що викликає проблеми та непорозуміння серед перекладачів та носіїв мови.

Так само описано проблеми перекладу з корейської на українську. До цього відноситься проблема неправильного транскрибування деяких власних назв, особливо найменувань міст, що були записані корейської не напряму, а через іншомовні варіанти перекладу українських назв.

Також наведено приклади основних відмінностей у фонетичних системах корейської та української мови, що дає змогу дійти висновку про основні причини труднощів у формуванні систем транскрипцій обох мов та непорозумінь у перекладі.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИЧНІ МЕТОДИ ПЕРЕКЛАДУ ВЛАСНИХ НАЗВ У КОРЕЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

2.1 Порівняння української та корейської фонетичних систем на прикладах перекладу власних назв на українську мову

Як було досліджено у попередньому розділі, фонетичні системи корейської та української мов мають значущі відмінності. Як приклад можна навести схожі літери з корейського алфавіту ㅏ та ㅑ, які в корейській позначають два різних звуки, проте українською будуть передаватись як один звук [о] або ㅓ та ㅕ - українською передаються як [йо].

Окремий випадок будуть становити літери на кшталт ㅓ та ㅕ, коли вони стоять на початку слова. Оскільки за дослідженням, проведеним О.М.Щегелем (2009) український звук [к] сильніший за корейський [ㅓ], то за пропозицією мовознавця при транскрибуванні на українську мову слів з буквами ㅓ, ㅕ, ㅗ та ㅛ на початку слова варто використовувати звуки [п], [ч], [т] і [к] замість пропонованого раніше подвоєння. Це пов'язано з тим, що система, яка переважно використовується зараз для записування вимови кирилицею використовує метод транскрипції, який, як ми зазначили в попередньому пункті, зорієнтований на передачу наближеного звучання, а не написання.

Прикладом передачі слів методом транслітерації є нова романізація корейської мови. Ця система була розроблена в першу чергу з метою збереження особливостей написання слів, враховуючи різницю абеток та фонетики двох мов. Ідеальною системою була б така, за допомогою якої можна було б передати не тільки точне написання слова, а й потім відтворити його мовою оригіналу. Проте це важко реалізувати за задумкою.

О.М.Щегель зазначає, що на практиці використовуються різні системи латинізації, включаючи старі та неофіційні варіанти, що створює плутанину при перекладі.

Для прикладу можна взяти назву відомої корейської компанії, назву якої латиницею ми традиційно записуємо Samsung. В українську мову вона перейшла як раз з латинізованого варіанту і передається як Самсунг (рідше Самсонг). Якщо спробувати перекласти назву назад корейською, то отримаємо варіант 삼성. Проте оригінальна назва - це 삼성, тоді якщо слідувати правилам латинізації, то маємо транслітерувати назву як Samseong - тут приміняємо правила для розрізнення схожих для іноземців звуків ㅓ [eo] та ㅗ [o].

В такому випадку знову записати назву мовою оригіналу достатньо легко. Проте чи стає переклад з латинізованих варіантів більш ефективним для української, навіть за умови, що транслітерація правильна і повністю відповідає системі запису - це більш складне питання.

Для цього випадку розглянемо приклад, коли латинізована транслітерація з корейської правильна, але в українській мові написання вийшло інакшим. Назва столиці Кореї 서울 офіційно транслітерується Seoul і відповідає вимогам щодо латинізації корейських слів. Проте в результаті перекладу українською ми отримуємо назву Сеул. І якщо спробувати передати її корейською отримаємо щось схоже на 세울 або 새울. Виходить так, що якщо запитати корейця про Сеул, він навряд чи зрозуміє, про що саме йде мова.

В даному випадку проблема, яка викликала неправильну передачу написання, перш за все пов'язана з неправильним складоподілом. Романізована транслітерація була помилково поділена на склади як Se-oul замість Seo-ul. По-друге, в європейських мовах майже всюди відсутнє поняття про пом'якшення приголосних, яке, з іншого боку, наявне в українській мові. Тому м'який звук [ль] наприкінці слова можна легко передати в перекладі кирилицею. Проте саме романізований варіант закріпився в українській мові. Водночас, якщо спробувати транскрибувати назву столиці напряду з корейської, то отримаємо

Соуль. Українська фонетика в цьому випадку дозволяє відтворити максимально наближену за вимовою передачу слова.

Ще одним яскравим прикладом, що відображає проблему перекладу з латинізованих версій власних назв є ситуація з назвою компанії Hyundai. Це варіант, який від початку використовувався самою компанією, розроблений в ті часи, коли фонетичні транскрипції для латинізації корейського алфавіту хангиль(한글) ще не були якісно сформовані та затверджені офіційно. І навіть після створення такої фонетичної абетки назва не була змінена з урахуванням нових особливостей.

Корейською компанія називається 현대 і за сучасними правилами транслітерації назва мала б записуватись як Hyeondae. Цей варіант легко було б перенести в українську, оскільки фонетично вимова наближена до оригіналу, Так, якщо записувати транскрипцію напряду з корейської, то отримаємо назву Хьонде.

Однак в українській мові закріпився варіант запозичений з транслітерованого слова, що для нас звучить як Хюндай. Якщо записувати корейською, то отримуємо ще більш далеке від оригіналу, звучання 혼다이.

З проаналізованих вище прикладів можна зробити висновок, що система кирилізації, яка використовується зараз для передачі корейських слів українською мовою хоча і не ідеальна, проте вона фонетично ближча до правильної вимови слів у мові-оригіналі. Навіть на цих прикладах можна прослідкувати, що кількість схожих звуків в англійській і корейській, а також в українській і корейській відчутно відрізняється на перевагу останніх.

Таке розуміння дозволяє нам дослідити наскільки близьким за звучанням до оригіналу може бути переклад українських власних назв на корейську, яка ситуація в корейській мові з цим зараз і що потрібно зробити, для того щоб покращити ситуацію. Особливо це стосується транскрипції чи транслітерації власних імен та прізвищ(антропонімів), а також топонімів.

2.2 Дослідження способів перекладу українських власних назв на корейську мову на аналізі корейських статей

Як ми вже дослідили раніше, українські слова у більшості випадків пишуться й вимовляються однаково. Проте є інші ситуації, коли буква може передавати два звуки чи, навпаки, дві букви передаються одним звуком, наприклад подовженням.

Візьмемо приклад зі словами Запоріжжя [запор' іж':a] та життя [жит':á] - у даних випадках букв більше, ніж звуків. А якщо взяти прізвище Ющенко [й'ушченко] та назву міста Яготин [йаготін], в результаті отримаємо більшу кількість звуків, ніж записаних букв.

Для того, щоб зробити висновки щодо фонетичних особливостей перекладу українських власних назв на корейську мову і проаналізувати як вони зберігаються при перекладі, варто проаналізувати на прикладах корейських статей, який метод передачі слів найчастіше використовується - транскрипція, транслітерація чи калькування?

Зважаючи на те, що в корейській мові відсутня закріплена система транскрибування української абетки, можна зробити висновок, що передача більшості слів, зокрема й власних імен та назв залежить від вибору перекладача.

Почнемо з порівнянь перекладу українського міста Запоріжжя у корейських інтернет-джерелах. В результаті дослідження вдалось виокремити 5 варіантів написання назви корейською:

1) “자포리짜 지역에서 강풍에 학교 지붕이 뜯겨 나갔다” (NAVER Dictionary) – На Запоріжжі шквальний вітер зірвав дах зі школи.

Цей варіант найменш уживаний серед усіх. Він є транслітерацією, оскільки побуквенно передає написання, зберігаючи також всі букви при передачі складів “ріж-жя” як 리-짜, чого зазвичай не відбувається при інших варіантах написання.

2) “...우크라이나 남부 코사크족의 자포리자(우크라이나 남부) 자치를 인정하는 내용의 서한 사본을 Zelensky 대통령에게 전달하였다고 하면서...”(주스웨덴 대한민국 대사관)- ...він повідомив, що передав президенту Зеленському копію листа про визнання автономії козацького Запоріжжя (південь України).

Як і в попередньому випадку, такий варіант написання зустрічається досить рідко. У даному прикладі важко визначити до якого саме з методів перекладу він відноситься, оскільки якщо б це було транскрибування ми б записували останній склад відповідно до української транскрипції [ж':a] як 자, або 짜 як записано у минулому прикладі з транслітерацією. Тому можемо зробити висновок, що це довільний переклад, який, однак, можна вважати наближеним до методу транскрибування.

3) “자포리자를 겨냥한 이날 공습은 우크라이나 침공 이후 가장 큰 규모라고 현지 관리들은 밝혔습니다”(VOA 한국어). - За словами місцевих чиновників, сьогоднішній авіаудар по Запоріжжю був найбільшим з моменту вторгнення в Україну.

“자포리자” є найбільш вживаним варіантом, який зустрічається у різноманітних статтях та дослідженнях. Цей переклад записаний методом транскрибування і відповідає українській транскрипції [запор' іж':a]. Тут кінцеві склади “ріж-жя” мають відмінну кількість звуків при вимові, що і передається при перекладі методом транскрипції.

4) “자포로제의 코사크인들이 터키 술탄에게...”(민중의소리) - Запорізькі козаки надіслали листа турецькому султану...(https://www.vop.co.kr/A00001600138.html)

Ще один часто вживаний варіант, проте він є транскрибуванням з російського варіанту назви “Запорожье”. Скоріше за все переклад здійснювався з латинізованого варіанту “Zapozozhye”, який довгий час використовувався іноземними ЗМІ.

5) “자포리지아 원자력 발전소는 유럽 최대의 원자력 발전소로...”(TheScienceTimes)
- Запорізька атомна електростанція - найбільша атомна електростанція в Європі...

Цей варіант є вихідним з латинізованого варіанту, який походить від української вимови - “Zaporizhia” (часто вживається форма “Zaporizhzhia”), це видно з написання останніх двох складів “지아”. Враховуючи особливості вимови, цей варіант є ближче до оригінальної української назви, аніж попередній.

У 15 проаналізованих статтях найбільш поширеними варіантами виявилися 자포리자(5), 자포리지아(5), 자포로제(3), потім 자포리자(1) та 자포리짜(1). Серед цих варіантів найближчим до правильної української вимови є варіант “자포리자”.

Отже, серед методів перекладу та різних їх варіацій у корейській переважає метод транскрипції напряму з української мови або з латинізованого транскрибування. Це є позитивним результатом, оскільки все ще часто зустрічаються випадки, коли переклад здійснюється з русифікованих назв, що помилково прирівнюються до україномовних.

Для того, щоб впевнитися в цьому і закріпити результат візьмемо приклади з іншим містом - Харків. З різних інтернет-статей вдалось виокремити 4 поширені форми перекладу.

1) “...역시 하르키우 수복 작전에서 큰 역할을 했다고 영국 주간 이코노미스트는 이날 보도했다”(경향신문) - ..того дня британський тижневик The Economist повідомляв, що це також відіграє важливу роль у відбудові Харкова.

В цьому прикладі використовується метод транскрипції з мови-оригіналу. Завдяки схожостям в українській та корейській фонетичних системах, автор зберігає максимально схоже звучання до оригінальної вимови: [하르키우] - [харк'іў]. Це найбільш вживаний варіант написання назви міста за останні роки.

2) “카르키프는 인구 150 만명 규모의 대도시다”(머니투데이) - Харків - велике місто з населенням 1,5 мільйона.

“카르키프” в наведеному вище прикладі є транскрибуванням з латинізованого перекладу Kharkiv. Цей варіант зустрічається приблизно так само часто, як і 하르키우.

3) “하리코프는 우크라이나 제 2 의 도시로, 교육과 과학의 중심도시로 불린다”(KOFICE) – Харків - друге за величиною місто України, яке часто називають центром освіти та науки.

В даному випадку використовується русифікований варіант перекладу з назви “Харьков” за допомогою транскрибування. Він є менш поширеним, але по-перше це пов’язано з тим, що існують різні варіації написання, наприклад: 하르코프, 하리코브, та 하리코브 - іноді кілька варіацій можуть використовуватися навіть в межах одного тексту.

4) “한국인에게는 아직 생소한 도시인 카르코프는 우크라이나에서 수도인 키에프 다음으로 큰 도시이다” (Musiced.co.kr) – Місто, все ще незнайоме корейцям, Харків є другим за величиною містом в Україні після столиці, Києва.

Ще один варіант, але взятий не напряму з русифікованого перекладу “Харьков”, а з його латинізованого варіанту - “Kharkov”, в результаті отримуємо слово ще більш далеке від оригінального звучання.

Загалом, на основі 12 досліджених інтернет-статей, маємо такі результати щодо частоти використання:

하르키우(6), 카르코프(3), 카르키프(2), та 하리코프(1).

На цих прикладах ми бачимо, що використання методів перекладу з вже транскрибованих назв все ще поширене, хоча останнім часом транскрипція з мови оригіналу стає поширенішою.

Розглянемо також інші випадки, які трапляються при перекладі українських власних назв та причини, чому так стається.

Схожі ситуації трапляються і з власними іменами. Для прикладу візьмемо прізвище для аналізу методів перекладу.

1) “유시첸코는 우크라이나의 정치가입니다” (Educalingo) - Ющенко - український політик.

2) “유센코 지지자들은 오렌지색 깃발을 들고 각자의 후보를 응원했다” (AtlasNews) - Прихильники Ющенко несли помаранчеві прапори і вболівали за свого кандидата.

Переклад прізвища Ющенко зустрічається у двох варіаціях однаково часто: 유센코 та 유시첸코. В даному випадку можна сказати, що перший випадок це транслітерація, а другий - транскрипція.

Варіант 유시첸코 передає на письмі звук «ще» [шче], використовуючи поєднання схожих корейських звуків 시체 [шіч(х)е]. Тоді як варіант 유센코 є просто побуквенною передачею слова, без урахування особливостей вимови літери “щ”.

Хоча ситуацію щодо цих варіантів можна розглядати і під іншим кутом. Так, як зазначає автор статті “Особливості укладання українсько-корейського словника” така ситуація ймовірно склалась не через різні методи перекладу, а тому що це прізвище було транскрибовано не напряму з української мови, а через російський варіант звучання. Довгий час офіційним варіантом залишалось написання 유센코, поки не було вирішено, що варіант написання 유시첸코 є більш близьким до природньої української вимови.(정영주, 2012)

Ще один аспект, який варто розглянути для аналізу методів перекладу - це назви організацій, органів влади і т.п.

Наприклад назву Верховна Рада України ми записуємо як 베르호브나 라다 우크라이니, проте такий варіант у текстах майже неможливо знайти. Зазвичай зустрічається переклад у поєднанні зі словами “의회” – конгрес, дума, верхівка або “국회” – конгрес, парламент; (NAVER Dictionary)

На прикладах це записується так:

1) “우크라이나 의회는 교육법을 통과시켰다”. – Верховна Рада України прийняла закон "Про освіту".

2) “우크라이나 국회는 내년도 예산안을 승인했다”(NAVER Dictionary). – Верховна Рада затвердила бюджет на наступний рік.

З поданих прикладів можемо зробити висновок, що подібні назви передаються переважно калькуванням, оскільки тут присутній дослівний переклад власної назви по частинах.

Якщо подивитись на результати дослідження загалом, то можна визначити, що найчастіше для передачі українських власних назв корейською використовують метод транскрипції. До методу транслітерації вдаються значно рідше. Це має певний сенс, оскільки читачу, який не знає мову, необов'язково знати як саме пишеться іноземне слово. Таким чином, за допомогою системи транскрипції виходить точніше передати вимову слова.

На прикладах транслітерації корейських слів за системою романізації ми вже дійшли висновку, що це не найкращий метод передачі іноземних слів для тих, хто ніколи не вчив мову, оскільки для правильного прочитання слів треба знати правила написання і читання мови оригіналу, що, звичайно, викличе багато труднощів. Зважаючи на це, логічним було б використовувати систему транскрибування для широкого загалу, а метод транслітерації залишити для особливих випадків.

Також ми бачимо, що в багатьох випадках популярними залишаються варіанти транскрибування власних назв не напряду з мови оригіналу, а зі зробленого іншомовного перекладу, найчастіше латинізації. Це можна аргументувати тим, що відносини між Південною Кореєю та Україною довгий час не мали активного розвитку, отже й потреби у розробці систем транскрипції для української абетки корейці не бачили. Було достатньо використовувати романізовані переклади як основу, адже про те, наскільки вони правильні практично ніхто не знав. Таким чином таким можна пояснити чому досі популярні та все ще використовуються русифіковані варіанти, такі як 자포로제 та 하리코프.

Висновки до Розділу 2

У проведеному дослідженні ми дійшли до таких результатів:

Корейська та українська фонетичні системи мають значущі відмінності, проте мають більше спільного, ніж корейська та інші європейські мови. Це дозволяє нам без проблем транскрибувати власні назви напряду з корейської, а не з їх романізованого варіанту, оскільки система кирилізації фонетично ближча до корейської, ніж романізація.

Аналіз корейськомовних статей допоміг визначити, що при перекладі українських власних назв використовуються методи транскрипції, транслітерації та калькування. Найбільш часто при перекладі антропонімів та топонімів користуються методом транскрипції, а для назв установ в основному використовують калькування.

Визначено, що використання методу транслітерації не є оптимальним для тих, хто не знає та не вивчає мову оригіналу, оскільки в цьому випадку наближена вимова важливіша, аніж передача схожості написання.

Також проблемною темою залишається те, що при перекладі українських слів використовують не оригінальні назви, а транскрибовані іншими мовами, як наприклад 카르키브 або 하르코브.

ВИСНОВКИ

1. У Розділі 1 були досліджені теоретичні поняття, були надані такі визначення, як “ономастика”, “власне ім’я”; було досліджено, що класифікація онімів за М.П. Кочерганом така: антропоніми – імена людей; топоніми – географічні назви; теоніми – назви божеств; зооніми – клички тварин; астроніми – назви небесних тіл; космоніми – назви зон космічного простору і сузір’їв; хрононіми – назви відрізків часу, пов’язані з історичними подіями та інші.

2. У роботі описані основні проблеми, які полягають у складнощях відтворення правильної транскрипції, передачі культурних асоціацій та врахуванні різних способів передачі імен у різних мовах.

3. Було досліджено основні методи перекладу власних назв, до яких відносяться транскрипція, транслітерація, калькування, власне переклад та поєднання цих методів. Визначено, що у кожного з цих методів є свої переваги та недоліки, тому вибір методу залежить від контексту, мети перекладу, а також від аудиторії, на яку він розрахований. Суть транскрипції полягає в тому, щоб передати звукову наближеність та вимову до мови-оригіналу. В той час транслітерація передає максимально схоже написання, а калькування зберігає точність власної назви.

4. Проаналізовано методи передачі та проблеми перекладу корейських власних назв на українську мову. Визначено, що для передачі імен українською використовується адаптована система кирилізації Концевича, а для передачі іншими мовами чинною є Нова романізація корейської мови (кор. 국어의 로마자 표기법).

5. Описано наслідки такої проблеми, як використання декількох систем транскрибування одночасно та як це впливає на переклад українською. Наприклад прізвище 정, яке може транскрибуватися латиницею як Chung, Jung або Jeoung, при перекладі на українську це буде вважатися за три різні прізвища, що не дозволить знову правильно передати це прізвище корейською.

6. При дослідженні проблем та особливостей перекладу українських власних назв на корейську мову було визначено такі проблеми:

1) відсутність єдиної корейської затвердженої системи транскрибування української мови;

2) українська мова здебільшого пишеться та вимовляється однаково, проте це не завжди так, що створює проблеми для розуміння іноземцями мови.

3) деякі власні назви та культурні терміни в процесі включення до корейської мови були транскрибовані неправильно.

7. У Розділі 2 було проведено порівняння корейської та української фонетичних систем на прикладах українського перекладу корейських власних назв.

Визначено, що такі назви варто перекладати напряду з корейської, а не через їх латинізовані варіанти. Оскільки назва корейської компанії *삼송* записується латиницею як *Samsung*, хоча за правилами має бути *Samseong*, що призвело до неправильного транскрибування слова в українській мові.

8. Також було проаналізовано корейські статті з метою визначити, які методи перекладу поширені при переклад українських власних назв. Визначено, що найпоширенішим методом є транскрипція для антропонімів та топонімів, а також калькування для назв установчих організацій.

초록

이 논문은 우크라이나어에서 한국어로 고유명사를 번역하는 문제를 다루고 있다. 이 연구는 고유명사 번역의 이론적 측면, 우크라이나어 고유명사를 한국어로 표기하고 음역하는 방법에 대한 설명, 그리고 이러한 방법을 구체적인 예제에 적용하는 실제적 분석을 포함하고 있다.

고유명사와 이를 연구하는 과학인 오노마스틱스에 대한 일반적인 정보를 다룬다. 번역에서 고유명사 보존의 중요성과 번역 방법에 특히 주의를 기울인다. 고유명사 번역의 이론적 측면과 언어와 문화에서 고유명사의 역할에 대해 연구한다. 우크라이나어에서 한국어로 고유명사를 번역하는 방법을 우크라이나어의 예를 사용하여 분석한다.

이 연구의 목적은 우크라이나어에서 한국어로 고유명을 번역하는 최적의 방법을 결정하고 다양한 전사 및 음역 방법을 사용하여 우크라이나어 고유명을 번역하는 특성을 식별하는 것이다.

작품에는 우크라이나어와 한국어라는 두 가지 다른 언어의 예에서 고유명사 번역의 문제를 연구하는 과학적 참신함이 담겨 있다.

연구는 번역과 문화 간 커뮤니케이션을 공부하는 학생과 학자뿐만 아니라 고유명사를 번역하는 번역가에게도 중요한 의미가 있다.

이 연구 결과는 우크라이나어에서 한국어로 고유명사의 번역 품질을 향상시키는 데 사용될 수 있다.

키워드: 고유명사, 의성어, 의태어, 음역, 음독.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Белей, Л. (2016). Природа особових імен та їх відтворення засобами чужої мови. 198–202.

Бока, О. (2008). Власні імена як компресовані тексти-носії когнітивної інформації. *Вісник СумДУ. Серія "Філологія"*, 1, 15–17.

Греков, В. (2018). Роль ономастики у навчанні та вдосконаленні навиків перекладу. *Молодий вчений*, 94–97.

Кочерган, М. (2005). Вступ до мовознавства. Київ: Академія. - 368.

Методи перекладу власних назв з німецької мови. (б. д.). У *XVII Міжнародна конференція "Політ. Сучасні проблеми науки"* (с. 162). Національний авіаційний університет.

Селіванова, О. (2006). *Сучасна лінгвістика: Термінологічна енциклопедія*. Довкілля-К.

Скороход, Т. (2013). *Особливості перекладу власних назв українською мовою в аудіовізуальних творах (на прикладі перекладу антропонімів серіалу «революція»)*. <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1654>

Щегель, О. (2009). Практична транскрипція корейських імен українською мовою: Порівняння, проблеми і пропозиції. У *Мовознавство* (с. 76–87).

Grune, D. (2020). The academic romanization of korean from the national institute of korean language. 1–5. https://www.academia.edu/44194708/The_Academic_Romanization_of_Korean_from_the_National_Institute_of_Korean_Language

NAVER Dicitonary. <https://dict.naver.com/>

VOA 한국어. <https://www.voakorea.com/a/6957128.html>

장미영. (2016). ‘2000 년 국어의 로마자 표기법’ 표기 방식에 관한 소론 1. (41), 1–23.

국어의 로마자 표기법 규정. (2000, 22 липня). National Institute of Korean Language. https://korean.go.kr/front/board/boardStandardView.do?board_id=4&mn_id=182&b_seq=57

- 그림으로 세상읽기 약자들의 용기. (6. 1.).
 민중의소리. <https://www.vop.co.kr/A00001600138.html>
- 김선철. (2012). 국어의 로마자 표기법과 관련된 몇 가지 쟁점. 56, 1-27.
- 김지혜 & 박안토니나. (2020). 우크라이나의 초·중등 외국어교육 정책과 한국어교육과정의 과제. *국제어문*, (84), 407-436.
- 스웨덴 총리 우크라이나 방문. (2022, 6 липня). 주스웨덴 대한민국 대사관. https://overseas.mofa.go.kr/se-ko/brd/m_7987/view.do?seq=1345514
- 심현주. (2021). 음향자질 비교를 통한 한국어와 우크라이나어 자음 간 대응 양상 연구. 18(2), 147-174.
- 심현주. (6. 1.). 한국어와 우크라이나어 장애음의 지각적 대응 양상 분석. *동서인문학*, (2022), 67-91.
- 우크라이나 수도는 ‘키이우’로 표기하세요. (6. 1.). National Institute of Korean Language. https://korean.go.kr/front/board/boardStandardView.do?board_id=6&mn_id=184&b_seq=877
- 우크라이나 역사...오렌지 혁명과 그 한계. (6. 1.). 27.
 AtlasNews. <http://www.atlasnews.co.kr/news/articleView.html?idxno=4754>
- 우크라이나 주요 대중교통 안내. (2019, 17 січня).
 주우크라이나대사관 https://overseas.mofa.go.kr/ua-ko/brd/m_8633/view.do?seq=1214464&srchFr=&srchTo=&srchWord=&srchTp=&multi_itm_seq=0&itm_seq_1=0&itm_seq_2=0&company_cd=&company_nm=
- 우크라이나 주요 도시별 경제환경 등급을 알아보자! (2017, 26 січня).
 Kotra. https://dream.kotra.or.kr/kotranews/cms/news/actionKotraBoardDetail.do?SITE_NO=3&MENU_ID=100&CONTENTS_NO=1&bbsGbn=322&bbsSn=322&pNttSn=156941
- 우크라이나여행]사자의 도시 - 리비브(Lviv). (2016, 30 грудня). Naver Blog. <https://m.blog.naver.com/15889999/220898851600>

전쟁이 과학계에 남긴 그림자. (2022, 29 грудня).
TheScienceTimes. <https://www.sciencetimes.co.kr/news/2022-top5-전쟁이-과학계에-남긴-그림자/?cat=20169>

정영주. (2012). 『우크라이나어-한국어 사전』의 편찬 원칙과 특징. (19), 186-212. <https://doi.org/10.33641/kolex.2012..19.186>

한국어 사전에서 "유시첸코" 뜻. (б. д.). Educalingo. <https://educalingo.com/ko/dic-ko/yusichenko>